
Suomalaista kilpailukykyä liiketoimintaosaamisella

Kauppätieteiden ja liiketalouden
korkeakoulutuksen arviointiraportin
julkistamisseminaari

Helia ammattikorkeakoulu 27.3.2003

Ilkka Virtanen

<http://www.uwasa.fi/~itv/publicat/Kauppa.ppt>

Sisältöhahmotelma

1. Korkeakoulujen tuottaman koulutuksen arvioinnista Suomessa
2. Arviointiprojektin tausta
3. Arviointiprojektin organisaatio
4. Arvioinnin tavoitteet
5. Arvioinnin rajaukset
6. Arvioinnin vaiheet
7. Ulkoiseen arviointiin valinta

Korkeakoulujen tuottaman koulutuksen arvioinnista Suomessa

- Akkreditoinnin edellytyksenä oleva arviointi
 - Yliopistojen tutkintoon johtavassa koulutuksessa ei akkreditointia; koulutusalat säädelty asetuksin, kyseessä OPM:n ”etukäteen suorittama (koulutus)poliittinen” akkreditointi
 - Ammattikorkeakoulujen toimiluvat ja jatkotutkintojen kokeiluluvat KKA:n arviointiin perustuen
 - Erikoistumisopintojen (tutkintojärjestelmän ulkopuolisten ammatillisten täydennysopintojen) rekisteröinti/akkreditointi säädelty asetuksin
 - Uusi tutkintorakenne v. 2005: yksi, kaikki alat kattava tutkintoasetus, mahdollisuus erikoistumiseen, “brandingiin” => ranking-listat, akkreditointi (ainakin epävirallinen)?

Korkeakoulujen tuottaman koulutuksen arvioinnista Suomessa (2)

- Muut arvioinnit
 - Institutionaaliset (kokonais)arvioinnit; yliopistoissa menossa follow-up vaihe, ammattikorkeakoulujen kokonaisarvioinnit tulossa
 - Koulutuksen laatuyksiköt
 - Aluekehitysvaikutuksen huippuyksiköt, laatutyön arviointi (amk)
 - Koulutusaloihin (kauppatieteet ja liiketalous, sosiaaliala), koulutusohjelmiin (rakennustekniikka), eri teemoihin (opiskelijavalinnat, avoin yliopisto) liittyvät arvioinnit

Arviointiprojektin tausta

- Arviointia olivat esittäneet toteutettavaksi Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE sekä Suomen Ekonomiliitto SEFE. Myös yliopistojen rehtorien neuvoston työvaliokunta piti arvioinnin toteuttamista tärkeänä.
- Korkeakoulujen arviointineuvosto hyväksyi 5.11.2001 vuoden 2002 toimintasuunnitelmaansa kaupallisen alan korkeakoulutuksen arviointihankkeen. Arviointi päätettiin ulottaa koskemaan ammattikorkeakouluissa toteutettavaa hallinnon ja kaupan koulutusalan sekä yliopistoissa toteutettavaa kauppatieteellisen alan koulutusta.
- Projektin toteutusaika 1.3.2002 – 31.3.2003

Arviointiprojektin organisaatio

- Korkeakoulujen arviointineuvosto
 - päättää arvioitavasta koulutusosalasta, asettaa johtoryhmän, arviointiryhmän ja projektisuunnittelijan, hyväksyy projektisuunnitelman, huolehtii rahoituksesta ja raportin julkaisemisesta
- Arvioinnin johtoryhmä
 - arviointiprosessin suunnittelu
 - projektin sisällöllisten ja ajallisten tavoitteiden määrittely
 - projektisuunnitelman laadinta arviointineuvoston hyväksyttäväksi

Arviointiprojektin organisaatio (2)

- itsearviointiohjeiden laadinta korkeakouluille
- esitys arviointiryhmäksi
- arviointiin osallistuneiden korkeakoulujen valinta
- projektista tiedottaminen (mm. käynnistysseminaari 21.5.02)
- Ulkoinen arviointiryhmä
 - varsinainen arvioinnin suorittamien
 - korkeakoulujen itsearviointimateriaaliin perehtyminen
 - arviointivierailut
 - arviointiraportin tuottaminen
- Projektisuunnittelija

Arvioinnin johtoryhmä

Puheenjohtaja

Professori **Ilkka Virtanen**, Vaasan yliopisto

Jäsenet

Rehtori **Ritva Laakso-Manninen** (varapj.), Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu

Henkilöstön kehittämisjohtaja **Tove Kaiku**, Aktia Säästöpankki Oyj

Opiskelija **Leena Noronen**, Svenska Handelshögskolan /SYL

Professori **Paavo Okko**, Turun kauppakorkeakoulu

Opiskelija **Jouni Parkkonen**, EVTEK, Mercuria Business School /SAMOK

Verkkokauppayksikön johtaja **Niila Rajala**, Kesko Oyj

Yliopettaja **Riitta Rissanen**, Pohjois-Savon ammattikorkeakoulu

Sihteeri

Projektisuunnittelija **Kirsi Mustonen**, KKA

Ulkoinen arviointiryhmä

Puheenjohtaja

Professori (emer.) **Pertti Kettunen**, Jyväskylän yliopisto

Jäsenet

Yliopettaja **Riitta Rissanen** (varapj.), Pohjois-Savon ammattikorkeakoulu

Professori **Christer Carlsson**, Åbo Akademi

Johtaja (eläk.) **Matti Hukka**, Kesko Oyj

Opiskelija, pääsihteeri **Tomi Hyppänen**, Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu / Pirkanmaan amk:n opiskelijat PAKO ry

Professori **Kalle Lyytinen**, Case Western Reserve University, USA

Opiskelija **Minna Mehtälä**, Helsingin kauppakorkeakoulu / SYL

Henkilöstöjohtaja **Leena Suviranta** (varajäsen), Comptel Oyj

Sihteeri

Projektisuunnittelija **Kirsi Mustonen**, KKA

Arvioinnin tavoitteet

- Projektin tavoitteena oli arvioida kauppatieteellisen ja liiketalouden alan korkeakoulutuksen sisältöä, laatua ja yleisiä toteuttamisperiaatteita sekä kannustaa korkeakouluja koulutuksen jatkuvaan kehittämiseen
- Arvioinnin erityisnäkökulmaksi valittiin liiketoimintaosaaminen
 - Liiketoimintaosaamisella tarkoitetaan tässä arviointiprojektissa yleistä kykyä luoda, tutkia ja kehittää liiketaloudellista toimintaa
 - Liiketoimintaosaaminen näkyy käytännössä mm. yritystoiminnan kykynä saada ideat sekä tutkimus- ja kehitystyön tulokset osaksi innovaatio- ja osaamisketjua, asiakkaiden tarpeet täyttäväiksi kaupallisiksi tuotteiksi ja palveluiksi

Arvioinnin tavoitteet (2)

- Liiketoimintaosaamiseen sisältyvät kaupallisen osaamisen lisäksi ns. työelämävalmiudet, kuten viestintä- ja neuvottelutaidot, ongelmanratkaisukyky sekä yhteistyö- ja tiimitaidot
- Arvioinnissa kiinnitettiin erityistä huomiota siihen, miten liiketoimintaosaamista edistävät toimenpiteet näkyvät mm.
 - oppimisen tavoitteissa ja opetussisällöissä,
 - opetustarjonnan suunnittelussa ja suuntaamisessa,
 - oppimisympäristöissä ja opetusjärjestelyissä,
 - tutkimus- ja kehitystyössä sekä työelämäyhteyksissä,
 - kansainvälisessä toiminnassa ja verkottumisessa
- Lisäksi arvioinnissa tarkasteltiin sitä, miten eri korkeakoulusektorit ovat suuntautuneet ja profiloituneet liiketoimintaosaamisen kehittämisessä

Arvioinnin rajaukset

- Mukana molemmat korkeakoulusektorit
 - Kauppatieteellinen ala 12 yliopistossa, 7 ilmoittautui arviointiin, arviointivierailu kohdistettiin viiteen yliopistoon
 - Liiketalouden tutkintoja 25 amk:ssa, 18 ilmoittautui mukaan, arviointivierailu kohdistettiin 5 ammattikorkeakouluun
- Arvioinnin kohteena nuorten perustutkintokoulutus
- Tutkintorakennemuutos mukana vain taustalla
- Maisteriohjelmat, opintojen ohjaus, opiskelijavalinnat, avoin yliopisto-opetus arvioitu äskettäin erikseen

Arvioinnin vaiheet

- KKA asetti johtoryhmän 3.4.2002, projektisuunnittelija aloitti 1.3.2002
- Projektin käynnistysseminaari 21.5.2002
- KKA hyväksyi projektisuunnitelman 30.5.2002
- Ilmoittautuminen itsearviointivaiheeseen 7.6.2002
- Johtoryhmän päätös itsearviointiin osallistuvista 13.6.2002 (kaikki 25); itsearviointiraporttien palautus 11.10.2002 mennessä
- KKA nimesi arviointiryhmän 2.9.2002
- Johtoryhmä valitsi 16.10.2002 10 korkeakoulua (5 yliopistoa ja 5 ammattikorkeakoulua, joihin kohdistettiin arviointivierailu); arviointiryhmä aloitti työskentelynsä

Ulkoiseen arviointiin valitut korkeakoulut

- Valintakriteerit
 - Pääkriteerinä saada arviointiin mukaan kattava edustus molemmilta korkeakoulusektoreilta
 - Kielikriteeri (ruotsinkielisistä vain Hanken itsearviointinnissa)
 - Alueellinen näkökulma (mm. alueellinen kattavuus, korkeakoululaitoksen rakenne alueella: yliopisto&amk, vain amk)
 - Korkeakoulutyyppi (yhden vs. useamman alan korkeakoulu, yhdellä vs. useammalla paikkakunnalla toimiminen)
 - Korkeakoulun koko
 - Itsearviointin toteutustapa
 - Korkeakoulun mahdollinen äskettäinen osallistuminen johonkin arviointiprojektiin

Ulkoiseen arviointiin valitut korkeakoulut (2)

- Yliopistot
 - Helsingin kauppakorkeakoulu
 - Lappeenrannan teknillinen yliopisto
 - Svenska Handelshögskolan
 - Turun kauppakorkeakoulu
 - Vaasan yliopisto
- Ammattikorkeakoulut
 - Helsingin liiketalouden amk (pääkaupunkiseutu)
 - Keski-Pohjanmaan amk (Länsi-Suomi)
 - Lahden amk (Keski-Suomi)
 - Oulun seudun amk (Pohjois-Suomi)
 - Pohjois-Savon amk (Itä-Suomi)